

Christian Boer ontwikkelt lettertype dyslexie

Nooit meer verdwalen in een tekst

“Mijn kind met ernstige dyslexie leest door dit lettertype enkele uren per dag”. Aldus een moeder in een mail aan grafisch ontwerper en dyslect **Christian Boer (30)**. Hij ontwikkelde als afstudeeropdracht aan de Kunstacademie in Utrecht het lettertype ‘dyslexie’. Onlangs won hij er de **Smart Future Minds Award** mee.

“Zo’n brief van een moeder is een overweldigende waardering”, vertelt Christian. De prijs die hij won uit twaalf inzendingen is een initiatief van Smart Mercedes. De jury prees het innovatieve karakter. De prijs gaf een boost aan de populariteit en bekendheid van het nieuwe lettertype. Elke dag stroomt Christians mailbox vol met aanvragen van particulieren en scholen.

“Letters draaien en dansen niet meer sinds ik het lettertype Dyslexie gebruik. Het leest veel rustiger in mijn hoofd, zo schrijven mensen.”

Boer: “Juist omdat elke letter van een woord er als het ware uitspringt. Neem de kleine letter –n, het boogje ervan past nu niet meer op de letter –h. Dat is voor mensen met dyslexie een grote visuele vooruitgang.”

China

“Kijk, in China bestaat bijna geen dyslexie. Het schrift bestaat voor een groot gedeelte uit beelden. ‘Iemand in bed’ is een vierkant met een persoon er in. Het Westers schrift heeft daarentegen 26 tekens die allemaal terugkeren in een andere variatie. Zo kan de –i in het ene woord iets anders betekenen dan de –i in een ander woord. Zeer frustrerend als je dyslexie hebt. Het klopt niet met de beeldtaal in je hoofd. Dyslecten zijn beelddenkers. Omdat

ik zelf mijn hele leven al letters wissel, draai en spiegel, heb ik dit lettertype kunnen ontwerpen. Voor mijn afstudeeropdracht aan de kunstacademie was ik in mijn gedachten letters gaan vormen, ze aan de grond aan het binden, ze in 3D

‘Ik haalde na zeven uren leren nipt een vijfje voor Frans’

plaatsend. En zo ging ik het hele alfabet af. Ik merkte dat de toegepaste theorie werkte voor mezelf. Graag wilde ik weten of het ook bij andere mensen met dyslexie werkt. Uiteindelijk is een panel samenge-

steld bestaande uit acht personen met lichte tot zware dyslexie. Op basis van hun feedback ontwierp ik de letters ietsje dikker of juist dunner; soms langer, soms korter. Uiteindelijk, na vijf versies, lagen de reacties van het panel niet ver meer uiteen en wist ik: zo is het goed, zo kan het worden gebruikt.”

Mazzel

“Al heel jong kreeg ik de diagnose dyslexie. Mijn vader, conrector, beschreef wat een remedial teacher hem had uitgelegd over leerlingen met lees- en spellingsproblemen. Je beschrijft Chris, was mijn moeders reactie, en de daaropvolgende testuitslagen gaven haar gelijk. Op de basisschool en later op de mavo stond ik voor veel vakken gemiddeld een zeven of een acht. Behalve voor de talen. Een beetje mazzel en ik haalde na zeven uren leren nipt een vijfje voor Frans. In tekenen kon ik me beter uiten dan in tekst, dat deed ik onder alle lessen op de basis- en middelbare school. Het was dan ook voor mezelf vanzelfsprekend dat ik naar het Grafisch

Wat is het lettertype ‘dyslexie’?

- Door de openingen van de letter te vergroten, lijken de letters minder op elkaar; dat verduidelijkt de vorm van de letter.
- Door sommige letters iets schuin te zetten op basis van een geschreven letter, wordt ook voorkomen dat letters op elkaar lijken.
- Door het element van de letter een schuine kant te geven, wordt het karakter verduidelijkt.
- Door verschillende hoogtes aan te houden in de letter, worden er minder letters verward.
- Door de stokken langer te maken, wordt benadrukt welke letter het is.
- Door de leestekens en hoofdletters vetter te maken, wordt het begin en einde van een zin of onderbreking verduidelijkt.

Bron: Handleiding lettertype ‘dyslexie’

Christian Boer: “Het lettertype bezorgt dyslecten minder frustraties”.

Lyceum ging. En daar ging een wereld voor me open: tekenen moest ik er, dat was het werk. Eindelijk een opleiding waar ik me verder kon ontwikkelen in de richting die ik zo graag wilde. Met ontzettend veel plezier ging ik naar die school. Er werd gevraagd wat ik kon. Het voelde als een opluchting. Bewust koos ik na mijn examen voor een vervolgstudie aan de kunstacademie. Het conceptueel denken, het puur op een idee gericht zijn, dat vanuit zichzelf moet communiceren. Daarin ligt mijn kracht. Met niet teveel toeters en bellen; het werk moet zichzelf vertellen. Zo ontstond uiteindelijk het lettertype ‘dyslexie’.”

Kritisch

“Bij het afstuderen waren de leraren kritisch op de manier van uitvoering van het lettertype. Met uitzondering van het afdelingshoofd, die zelf dyslexie heeft. Ga zo door, zei hij me vaak. Waarom die kritische houding? Omdat het concept van mijn lettertype juist indruiste tegen alle bestaande regels van de typografie. Die zijn gericht op het zo uniform mogelijk houden van de letters om er een gelijke lijn in te houden, om een esthetisch beeld te krijgen. Maar neem als voorbeeld de

Times New Roman, dat vind ik zelf een zeer vermoeiend lettertype om te lezen. Ik koos voor het ontwerpen van een lettertype dat die vermoeidheid tegengaat, ongeacht de schoonheid ervan. De functie boven de vorm, zogezegd. Daarvoor ging ik letters een nieuw, eigen karakter geven. Dit vanuit de gedachte: hoe gaat iemand met dyslexie om met die letters, met die strepen en stokken. Daar heb ik de typografie op aangepast. Sommige onderdelen van de letters werden dikker, zwaarder gemaakt; andere lettervormen kregen meer ruimte, werden kleiner, of juist groter.”

Effectmeting

“Dit boek, [Een reis om de wereld in tachtig dagen](#) van Jules Verne, is helemaal met het nieuwe lettertype gedrukt en hoorde bij mijn afstudeeropdracht. Niet alleen het lettertype, ook de opmaak is dyslexie-vriendelijk. Geen paginabrede teksten, maar opmaak in smalle kolommen, veel wit op de pagina met een afbeelding en twee korte, vetgedrukte zinnen die de essentie van de tekst weergeven. Niks verdwalen in een tekst, maar je informatie direct terug kunnen vinden. Er was veel aandacht voor mijn afstudeeropdracht bij de presentatie in het openbaar. Wilde ik het letter-

type eerst voor mezelf en het panel houden, al snel dacht ik: nee, daar kan ik ook andere mensen met dyslexie mee helpen. Inmiddels wordt er op verschillende scholen in Nederland mee gewerkt. En de Universiteit Twente heeft een effectmeting naar het lettertype gedaan. Minder leesfouten, dus meer tekstbegrip, is de uitkomst. Liever heb ik dat toekomstige gebruikers het effect zelf ervaren en dat kan via mijn website www.studiostudio.nl. Naast informatie over het lettertype kun je een voorbeeldtekstje downloaden om te testen of het jou daadwerkelijk helpt. Na aanschaf beschrijft de handleiding hoe je het lettertype in je internet browser kunt plaatsen om websites te lezen en mail te schrijven. Dyslexie is niet te genezen, ermee omgaan is helaas een struggle for life. Dat komt ook terug in de mailtjes die ik dagelijks ontvang. Over de worsteling van mensen met dyslexie, juist omdat we leven in een informatiemaatschappij. Je moet wel lezen, of je wilt of niet. Door het lettertype ‘dyslexie’ hoop ik de last van deze mensen te verlichten. Het bezorgt hen minder frustraties en biedt gelijke kansen. Dat is wel een stuk eerlijker.” ■